

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ КОНТРОЛЮ ФОРМУВАННЯ І ВИКОНАННЯ КОШТОРИСУ БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ

Анотація. Розглянуто теоретичні аспекти поняття "кошторис бюджетної установи". Виділено основи формування та виконання кошторису бюджетної установи, бюджетного контролю, його об'єкт, предмет та види. Визначено загальні відомості про бюджетний облік.

Аннотация. Рассмотрены теоретические аспекты понятия "смета бюджетного учреждения". Выделены основы формирования и выполнения сметы бюджетного учреждения, бюджетного контроля, его объект, предмет и виды. Определены общие сведения о бюджетном учете.

Annotation. The theoretical aspects of the concept of "estimated budget entity are considered". Bases for budget formation and its execution by budgetary institutions, fiscal control, its object, and object types are singled out. The general information about the budget accounting is given.

Ключові слова: кошторис, бюджетний контроль, бюджетний облік, план асигнувань.

Становлення ринкових відносин в Україні зумовлює вдосконалення механізмів управління бюджетними установами. Бюджетні установи та організації забезпечують виконання покладених на державу функцій. Місією суб'єктів господарювання бюджетної сфери є задоволення соціальних, культурних та інших потреб суспільства. Діяльність цих установ фінансується за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів, які надаються їм безповоротно. Тому актуальним завданням бюджетної системи є формування, реалізація та контроль кошторису бюджетних установ. Для забезпечення своєї діяльності установа складає індивідуальні кошториси й плани асигнувань за кожною бюджетною програмою, яку вона буде виконувати.

Метою даної роботи є теоретичне обґрунтування поняття "кошторис бюджетної установи" та розгляд вихідних з цього терміна понять, тобто складання, розгляд, затвердження та основні вимоги щодо виконання кошторисів доходів і видатків бюджетних установ та організацій, згідно з п. 1 Порядку № 228, затвердженим Постановою КМУ від 28.02.2002 р. № 228: кошторис бюджетних установ є основним плановим документом, який надає повноваження бюджетній установі щодо отримання доходів і здійснення видатків, визначає обсяг і спрямування коштів для виконання бюджетною установою своїх функцій та досягнення цілей, визначених на рік відповідно до бюджетних призначень [1]. Існують такі види кошторисів:

індивідуальні кошториси – це кошториси, які складаються бюджетними організаціями. Причому незалежно від того, веде бюджетна організація облік самостійно чи обслуговується централізованою бухгалтерією, індивідуальний кошторис та план асигнувань складаються за кожною виконуваною нею функцією;

зведені кошториси – це зведення показників індивідуальних кошторисів розпорядників коштів бюджету нижчого рівня за функціональною класифікацією, що складаються головним розпорядником, розпорядником вищого рівня для подання їх Міністерству фінансів України, Міністерству фінансів Автономної Республіки Крим, місцевим фінансовим органам. Зведені кошториси не затверджуються;

кошториси на централізовані заходи – це кошториси, до яких включаються асигнування тільки в тих випадках, коли проведення таких заходів за рахунок коштів бюджету дозволено законодавством України (централізовані заходи здійснюються головними розпорядниками).

Кошторис має дві складові:

а) загальний фонд, який містить обсяг надходжень із загального фонду бюджету та розподіл видатків за повною економічною класифікацією видатків бюджету на виконання бюджетною установою (далі – установа) основних функцій або розподіл надання кредитів з бюджету за класифікацією кредитування бюджету;

б) спеціальний фонд, який містить обсяг надходжень із спеціального фонду бюджету на конкретну мету та їх розподіл за повною економічною класифікацією видатків бюджету на здійснення відповідних видатків згідно із законодавством, а також на реалізацію пріоритетних заходів, пов'язаних з виконанням установою основних функцій, або розподіл надання кредитів з бюджету згідно із законодавством за класифікацією кредитування бюджету [1]. Установи та організації, які утримуються за рахунок коштів бюджету, мають право приймати зобов'язання і витратити кошти з бюджету на цілі та в межах, які встановлені кошторисами і планами асигнувань.

План асигнувань із загального фонду бюджету установи – це помісячний розподіл видатків, затверджених у кошторисі для загального фонду, за скороченою формою економічної класифікації, який регламентує взяття установою зобов'язань протягом року. Установи та організації, що утримуються за рахунок коштів бюджету, ведуть облік виконання бюджету й кошторисів видатків, який прийнято називати бюджетним обліком. Предметом бюджетного обліку є процес виконання бюджету. Бюджетний контроль є складовою фінансового контролю, де об'єктивною основою виступає контрольна функція фінансів. Бюджетний контроль – це сукупність заходів, які проводять державні органи, пов'язані з перевіркою законності, доцільності та ефективності утворення, розподілу і

які проводяться за рахунок коштів бюджету, бюджетні асигнування надаються розпорядникам бюджетних коштів. Розпорядники бюджетних коштів – бюджетні установи в особі їх керівників, уповноважені на отримання бюджетних асигнувань, взяття бюджетних зобов'язань та здійснення витрат бюджету [1].

Безпосереднім предметом бюджетного контролю виступають усі стадії бюджетного процесу. Об'єкт бюджетного контролю – це грошові, розподільчі процеси при формуванні і використанні грошових фондів держави і місцевих органів самоврядування. Формально об'єктом бюджетного контролю є конкретні показники.

При проведенні ревізій установ і організацій, що фінансуються з бюджету, слід перевіряти:

- 1) правильність складання та виконання єдиного кошторису доходів і видатків;
- 2) законність і обґрунтованість передбачених у кошторисі видатків;
- 3) правильність списання на витрати грошових коштів і матеріальних цінностей за кожною зі статей кошторису, наявність належно оформлених бухгалтерських документів;
- 4) виконання вибіркової інвентаризації продуктів, устаткування, обладнання та інвентарю;
- 5) цільове використання коштів, одержаних із бюджету;
- 6) законність формування та правильність використання спеціальних коштів;
- 7) дебіторську і кредиторську заборгованість;
- 8) стан бухгалтерського обліку і звітності, їх достовірність.

Таким чином, можна зробити висновок, що запорукою ефективного функціонування будь-якої бюджетної установи є досконале знання та чітке застосування нормативних документів, з якими пов'язаний цей процес. Такі нормативно-правові акти постійно напрацьовуються Кабінетом Міністрів України, Міністерством фінансів України, Державним казначейством України. Основним документом, який регулює порядок складання, затвердження та виконання кошторисів видатків бюджетної установи, є Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2002 року № 228 (зі змінами та доповненнями).

Наук. керівн. Дікань Л. В.

-
- Література:** 1. Постанова КМУ від 28 лютого 2002 р. № 228 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>.
2. Бюджетний менеджмент : конспект лекцій (УДПСУ) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://UkrKniga.org.ua>.
3. Український бухгалтерський тижневик "Дебет-Кредит" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dtk.com.ua>.